

การวิเคราะห์กิจกรรมการบริหารการพยาบาลของหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินในโรงพยาบาล
สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

นางสาวสุวิณี วิวัฒน์วานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-585-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017356

10312718

AN ANALYSIS OF NURSING ADMINISTRATIVE ACTIVITIES
OF EMERGENCY UNIT IN HOSPITALS
UNDER THE JURISDICTION OF
DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES,
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

MISS SUVINEE WIVATVANIT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements
for the Degree of Master of Education
Nursing Administration Program
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-585-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์กิจกรรมการบริหารการพยาบาลของหน่วยอุบัติเหตุและ
ฉุกเฉินในโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

โดย

นางสาวสุวิณี วิวัฒน์วานิช

ภาควิชา

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการพยาบาล

อาจารย์ที่ปรึกษา

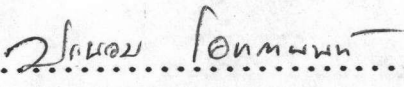
รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์

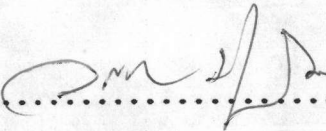
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสิทธิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณไชติ)

สุวิณี วิวัฒน์วานิช : การวิเคราะห์กิจกรรมการบริหารการพยาบาลของหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
ในโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (AN ANALYSIS OF NURSING
ADMINISTRATIVE ACTIVITIES OF EMERGENCY UNIT IN HOSPITALS UNDER
THE JURISDICTION OF DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, MINISTRY OF PUBLIC
HEALTH) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ประนอม โททกานนท์, 215 หน้า ISBN 974-579-585-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์งานด้านการวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน ตลอดจนศึกษาความต้องการการพัฒนาของพยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ประชากรที่ศึกษาเป็นเอกสาร สิ่งพิมพ์ จำนวน
73 เอกสาร และพยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบตรวจ
รายการและแบบสัมภาษณ์พยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

ผลการวิจัยพบว่า

1. งานด้านการวางแผน การจัดระบบงาน และการควบคุมงานของพยาบาลหัวหน้างานหน่วย
อุบัติเหตุและฉุกเฉิน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ส่วนการอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับ "มาก"
2. พิจารณารายด้านพบว่า การวางแผนบุคลากรอยู่ในระดับ "น้อย" "การวางแผน วัสดุ
ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ การจัดระบบและควบคุมบุคลากรอยู่ในระดับ "ปานกลาง" การจัด
ระบบ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ การอำนวยความสะดวก วัสดุ ครุภัณฑ์ และควบคุมวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่
อยู่ในระดับ "มาก" ส่วนการจัดระบบการอำนวยความสะดวก และการควบคุมงบประมาณ การอำนวยความสะดวก
และอาคารสถานที่อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

กิจกรรมการบริหารที่ปฏิบัติในระดับน้อย ได้แก่ "การวางแผนพัฒนาบุคลากรระหว่าง
ประจำการ" "การวางแผนการบำรุงรักษาอาคารสถานที่" "การกำหนดปรัชญา วัตถุประสงค์ นโยบาย
และลักษณะบริการของหน่วย" "การจัดระบบการประสานงานกับแผนกอื่น เป็นลักษณะ เป็นลายลักษณ์อักษร"
การกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติงานภายในหน่วย" "การจัดระบบการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ การจัด
ระบบการบำรุงรักษาอาคารสถานที่" และ "การประเมินผลบุคลากร"

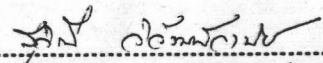
ส่วนกิจกรรมการบริหารที่ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ "การวางแผนการสรรหาและ
คัดเลือกบุคลากร" "การวางแผนการอบรมสัมมนาพิเศษ" การวางแผนการบำรุงรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์"
"การวางแผนการกำหนดความต้องการอาคารสถานที่" "การจัดทีมช่วยชีวิตของหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน"
"การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน ติดตาม สนับสนุน และประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่"

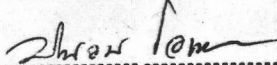
3. พยาบาลหัวหน้างานทั้ง 3 โรงพยาบาล รายงานความต้องการการพัฒนากิจกรรมการบริหาร
สูงสุดในด้านการวางแผน รองลงมาคือ การจัดระบบงาน

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
(เดิม เป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา)

สาขาวิชา ภาควิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติ

ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

SUVINLE WIVATVANIT : AN ANALYSIS OF NURSING ADMINISTRATIVE ACTIVITIES OF EMERGENCY UNIT IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. PRANOM OTHAGANONT, Ed.D. 215 pp. ISBN 974-579-585-2

The purposes of this research were to analyse the administrative process ; planning, organizing, directing and controlling of head nurses in emergency unit. The research also study the area needed to be improved. The population of study were seventy-three administrative documents, and also the head nurses themselves. The instrument for collecting data were check list assessment form and interview guideline.

The major findings were as followed :

1. The administrative process in term of planning, organizing, and controlling, were performed in the level of "moderate"; while the directing process was in the level of "more".

2. The administrative activities concerning "personnel planning" was in the level of "less"; equipment, physical, budget planning and personnel management, were in level of "moderate" equipment and physical organizing, equipment monitoring and controlling, and physical controlling were in level of "more". The organizing, directing, and controlling of budget, as well as personnel and physical directing, were in the level of "most"

The administrative activities identified as "less" were : "personnel development planning"; "physical maintenance planning"; "The identification of philosophy, objective, policy and the component of emergency services"; "formal inter and intra department coordination"; "rules and procedure of working performance"; "the equipment utilization systems"; "physical maintenance systems"; and "personnel evaluational"

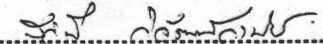
The administrative activities identified as "least" were : "personnel recruitment planning" "personal orientation planning"; "equipment maintenance planning"; "planning of physical need identification"; "resuscitate team work organization" and "personnel follow up study planning".

3. Three head nurses identified "planning" and "organizing" were the area need to be improved.

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
(เดิมเป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา)

สาขาวิชา ...การนิเทศการพยาบาล.....

ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มต้นด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย และอาจารย์ ดร.วรรณวิไล จันทราภา นักวิชาการกองการพยาบาลทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย ท่านอธิบดีกรมการแพทย์ ท่านผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลเลิดสิน โรงพยาบาลพระรัตนราชธานี พยาบาล หัวหน้างานและพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินทั้ง 3 แห่ง ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์จรรุวรรณ เสวกวรรณ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลราชวิถี อาจารย์ในภาควิชาพยาบาลศึกษา และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนในภาควิชาพยาบาลศึกษา สมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุวิณี วิวัฒน์วานิช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ปัญหาของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
ประชากร.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	117
สรุปผลการวิจัย.....	119
อภิปรายผลการวิจัย.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	141
บรรณานุกรม.....	144
ภาคผนวก.....	154
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	155
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	163
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	167
ภาคผนวก ง ตัวอย่างวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	212
ประวัติผู้เขียน.....	215

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ค่าเฉลี่ยประเภทผู้ป่วยที่ให้บริการของหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน..... 91 โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
2	อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน..... 92 โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
3	ประสิทธิภาพการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิคและเจ้าหน้าที่..... 93 พยาบาล ของหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
4	ค่าร้อยละและระดับของกิจกรรมการวางแผนด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์..... 95 อาคารสถานที่ และงบประมาณของพยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
5	ค่าร้อยละ และระดับของกิจกรรมการจัดระบบงานด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์..... 98 อาคารสถานที่ และงบประมาณของพยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
6	ค่าร้อยละ และระดับของกิจกรรมการอำนวยการด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์..... 102 อาคารสถานที่ และงบประมาณของพยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
7	ค่าร้อยละและระดับของกิจกรรมการควบคุมด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่..... 104 และงบประมาณของพยาบาลหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลสังกัด กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
8	รายการความต้องการการพัฒนากิจการบริิหารงานการวางแผนด้านบุคลากร..... 110 ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และด้านงบประมาณตามการรายงานของพยาบาล หัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	รายการความต้องการการพัฒนากาการบริหารงานการจัดระบบงานด้านบุคลากร..... ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และด้านงบประมาณตามการรายงานของ พยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	112
10	รายการความต้องการการพัฒนากาการบริหารงานการอำนวยการด้านบุคลากร..... ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และด้านงบประมาณ ตามการรายงานของ พยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	114
11	รายการความต้องการการพัฒนากาการบริหารงาน การควบคุมงานด้านบุคลากร..... ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และด้านงบประมาณ ตามการรายงานของ พยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	115

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 องค์ประกอบของการบริหารงาน.....	23
2 องค์ประกอบของทรัพยากรการบริหาร.....	36
3 ขั้นตอนของกระบวนการบริหารงาน.....	60
4 การบริหารการพยาบาลของหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน.....	77
5 การบริหารงานด้านการวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก.....	107
และการควบคุมงานของพยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	
6 การบริหารงานการวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และ.....	108
การควบคุมงานด้านบุคลากร ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และด้านงบประมาณ ของพยาบาลหัวหน้างานหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	